

Rådet for
Den Europæiske Union

Bruxelles, den 14. juni 2019
(OR. en)

10354/19

SOC 485
EMPL 374
SAN 304

RESULTAT AF DRØFTELSENE

fra:	Generalsekretariatet for Rådet
dato:	13. juni 2019
til:	delegationerne
Tidl. dok. nr.:	9686/19
Vedr.:	Et arbejdsmarked i forandring: Refleksioner over nye former for arbejde og følgerne for arbejdstagernes sikkerhed og sundhed - Rådets konklusioner (den 13. juni 2019)

Vedlagt følger til delegationerne Rådets konklusioner om Et arbejdsmarked i forandring:
Refleksioner over nye former for arbejde og følgerne for arbejdstagernes sikkerhed og sundhed, der blev vedtaget af EPSCO-Rådet på samlingen den 13. juni 2019.

**Et arbejdsmarked i forandring: Refleksioner over nye former for arbejde og følgerne for
arbejdstagernes sikkerhed og sundhed**

Rådets konklusioner

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION,
SOM HENVISER TIL FØLGENDE:

1. De kombinerede virkninger af teknologiske fremskridt, demografiske forandringer, klimaforandringer og globaliseringen forandrer den moderne tilværelse. Øget digitalisering, robotisering, anvendelse af kunstig intelligens og udvikling af den digitale platformsøkonomi er drivkraften bag dybtgående forandringer på arbejdsmarkedet med væsentlige konsekvenser for arbejdets tilrettelæggelse. Ændringerne giver nye beskæftigelsesmuligheder og kan bidrage til social inklusion, men de medfører også udfordringer. Nye former for arbejde, f.eks. som følge af digitalisering og tilrettelæggelsen af arbejdet, kan være en udfordring for traditionelle beskæftigelsesordninger med virkninger for anstændigt arbejde og retfærdige og rimelige arbejdsforhold og arbejdstagernes sikkerhed og sundhed.
2. Alle arbeidstagere, herunder arbeidstagerne i den offentlige sektor, har ret til anstændigt arbejde og retfærdige og rimelige arbejdsforhold og til et højt niveau for sikkerhed og sundhed på arbejdspladsen, som skal sikres, uanset arbejdsgiverens størrelse, type af job, type af ansættelsesforhold eller beskæftigelsesmedlemsstaten, hvilket bidrager til EU's mål om løbende at forbedre arbeidstagernes leve- og arbejdsforhold.
3. Ved at proklamere den europæiske søjle for sociale rettigheder har Europa-Parlamentet, Rådet for Den Europæiske Union og Europa-Kommissionen afgivet et fælles politisk tilsagn om inden for rammerne af deres respektive beføjelser at sikre en bedre gennemførelse og iværksættelse af sociale rettigheder, herunder arbeidstagernes ret til "sikker og fleksibel beskæftigelse" (princip 5), til rimelige lønninger, som sikrer en anstændig levestandard (princip 6), til "balance mellem arbejdsliv og privatliv" (princip 9) og til et "sundt, sikkert og veltilpasset arbejdsmiljø og databeskyttelse" (princip 10).

4. Den Europæiske Unions gældende arbejdsret består bl.a. af en række direktiver, der f.eks. fastsætter individuelle rettigheder (arbejdstid, unge arbejdstagere, tidsbegrænset arbejde eller deltidsarbejde og vikararbejde) eller kollektive rettigheder (information og høring, europæiske samarbejdsudvalg, beskyttelse af arbejdstagere i tilfælde af insolvens, overførsel af virksomheder eller kollektive afskedigelser), som fastsætter minimumsforskrifter og lader det være op til medlemsstaterne at indføre mere vidtgående beskyttelsesbestemmelser.
5. De lovgivningsmæssige rammer for sikkerhed og sundhed på arbejdspladsen fastsætter minimumsforskrifter for arbejdstagernes sikkerhed og sundhed på arbejdspladsen, som finder anvendelse på alle former for aktiviteter i Den Europæiske Union¹.
6. Nye former for arbejde bliver stadig mere forskelligartede og afspejles i nye aftalesystemer og atypiske former for beskæftigelse. Disse nye systemer kan give fordele for dem, der er involveret, og for samfundet som helhed. De kan lette adgangen til arbejdsmarkedet for en række grupper, herunder personer, som traditionelt har været længst væk fra arbejdsmarkedet, og dermed bidrage til social inklusion. De kan også give større fleksibilitet og muligheder for at forbedre balancen mellem arbejde og privatliv. Der bør imidlertid lægges særlig vægt på virkningen af disse ændringer i tilrettelæggelsen af arbejdet med arbejdstagernes generelle trivsel, herunder kvaliteten af deres arbejde samt deres fysiske og mentale sundhed. Nye former for arbejde bør ikke indskrænke eller aflede opmærksomheden fra arbejdsgiverens ansvar for at sikre arbejdstagernes sikkerhed og sundhed på arbejdspladsen i alle forhold, der er forbundet med det pågældende arbejde.

¹ Rådets direktiv 89/391/EØF af 12. juni 1989 om iværksættelse af foranstaltninger til forbedring af arbejdstagernes sikkerhed og sundhed under arbejdet og særdirektiver i henhold til artikel 16, stk. 1, i direktiv 89/391/EØF samt andre beslægtede direktiver.

7. Nye former for arbejde og ændrede arbejdsmønstre kan give anledning til nye risici såsom udviskning af grænserne mellem arbejdsliv og privatliv, potentiel isolation fra arbejdsfællesskabet og det sociale fællesskab, stress og risici for mental belastning i forbindelse med arbejdet og interaktion med robotter, længere arbejdsliv og aktiv aldring. Disse risici bør vurderes korrekt.
8. I sine konklusioner fra marts 2015 om en "EU-strategiramme for sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen 2014-2020: tilpasning til nye udfordringer" opfordrede Rådet Europa-Kommissionen til fortsat at fremme sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen ved at træffe alle nødvendige foranstaltninger for at imødegå de identificerede udfordringer, idet der tages behørigt hensyn til forandringerne på arbejdsmarkedet².
9. Rådet har også i sine konklusioner fra december 2017 om "Fremtidens arbejde: Hvordan gøres det nemt (e-Easy)" opfordret medlemsstaterne, Europa-Kommissionen og arbejdsmarkedets parter til at anerkende fremkomsten af nye former for arbejde, samtidig med at der sikres ordentlige arbejdsvilkår, passende social beskyttelse og lige muligheder for alle til at tage hensyn til de ændrede former for arbejde, når de udvikler og gennemfører beskæftigelses- og socialpolitikker, herunder sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen, uddannelse, socialpolitikker³ og livslang uddannelse.
10. Desuden opfordrede Rådet i sine konklusioner fra juni 2018 om "Fremtidens arbejde: en livscyklustilgang" medlemsstaterne og Europa-Kommissionen til at tage hensyn til nye former for arbejde i beskæftigelses- og socialpolitikkerne og til at fremme de fornødne garantier for forskellige kategorier af arbejdstagere⁴.

² Rådets konklusioner fra marts 2015 om EU-strategirammen for sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen 2014-2020: Tilpasning til nye udfordringer (nr. 17).

³ Rådets konklusioner fra december 2017 om fremtidens arbejde: Hvordan gøres det nemt (e-Easy) (punkt 19 og 20).

⁴ Rådets konklusioner fra juni 2018 om fremtidens arbejde: en livscyklustilgang (punkt 35).

11. Innovation og teknologisk udvikling, økonomisk udvikling og nye former for arbejde vil sandsynligvis få indflydelse på både sikkerhed og sundhed på arbejdspladsen samt på virksomhedernes produktivitet og konkurrenceevne. Denne sociale og økonomiske hastesituation kræver en reaktion for at sikre et højt niveau af sikkerhed og sundhed på arbejdspladsen og anstændige og retfærdige og rimelige arbejdsforhold,
12. UNDERSTREGER, at princippet om anstændigt arbejde og retfærdige og rimelige arbejdsforhold, der er nedfældet i den europæiske søjle for sociale rettigheder herunder foranstaltninger vedrørende sikkerhed og sundhed på arbejdspladsen, finder anvendelse på alle arbejdstagere, uanset virksomhedens størrelse og ansættelsesforholdets type og varighed,
13. UNDERSTREGER, at EU's rammedirektiv 89/391/EØF pålægger arbejdsgiverne ansvaret for at sikre arbejdstagernes sikkerhed og sundhed i alle forhold, der er forbundet med arbejdet, herunder gennemførelse af en vurdering af risiciene for sikkerhed og sundhed på arbejdspladsen,
14. UNDERSTREGER, at det er vigtigt at identificere metoder til at garantere sikkerheden og sundheden for de arbejdstagere, der udfører nye former for arbejde på steder, hvor de nødvendige forudsætninger for beskyttelse af arbejdstagerne kan være uden for arbejdsgiverens kontrol,
15. UNDERSTREGER betydningen af Rådets henstilling 2003/134/EF om beskyttelsen af selvstændiges sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen og gennemførelsen heraf i forbindelse med nye former for arbejde,

16. SER MED TILFREDSHED PÅ Kommissionens meddelelse "Sikrere og sundere arbejde for alle — modernisering af EU's lovgivning og politik for sikkerhed og sundhed på arbejdspladsen"⁵ med dens fokus på samarbejde med medlemsstaterne og arbejdsmarkedets parter om at fjerne eller ajourføre forældede bestemmelser og på at hjælpe virksomheder, navnlig mikrovirksomheder og SMV'er, med at overholde reglerne for sikkerhed og sundhed på arbejdspladsen og sætte fornyet fokus på bestræbelserne på at sikre bedre og mere omfattende beskyttelse, overholdelse og håndhævelse i praksis,
17. PÅPEGER, at arbejdsbetingede muskel- og knoglelidelser og psykosociale risici ifølge Eurostat er de mest almindelige årsager til sygefravær⁶,
18. UNDERSTREGER behovet for at sikre en effektiv gennemførelse og håndhævelse af EU's lovgivning om arbejdsforhold og sikkerhed og sundhed, bl.a. når arbejdstagere er omfattet af atypiske ansættelsesforhold og nye former for arbejde,
19. FREMHÆVER behovet for at identificere og forstå de potentielle risici og udfordringer for arbejdstagernes trivsel som følge af nye former for arbejde, ny tilrettelæggelse af arbejdet og nye erhverv, Dette bør om nødvendigt ledsages af politikker og foranstaltninger på europæisk plan for at sikre anstændigt arbejde og retfærdige og rimelige arbejdsforhold samt et sikkert og sundt arbejdsmiljø og bør inddrage et kønsperspektiv og dårligt stillede grupper, Nye mulige tiltag bør undersøges, herunder udvikling af mental trivsel som en del af den relevante praktiske viden, færdigheder og kompetencer, som bør fremmes gennem hele arbejdslivet⁷,
20. PÅPEGER, at udformningen af passende policyrespons bør understøttes af videnskabelig evidens. Arbejdsmarkedets parter, civilsamfundets organisationer og andre relevante interessenter bør inddrages i udformningen og overvågningen af en passende policyrespons,

⁵ COM (2017) 12 final.

⁶ Eurostats undersøgelse "Persons reporting a work-related health problem - Persons reporting a work-related health problem by sex, age and type of problem", senest ajourført 21.3.2019 (http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=hsw_pb5&lang=en)

⁷ Rådets konklusioner om fremtidens arbejde: en livscyklustilgang (punkt 27).

21. ERINDRER OM resultaterne af OECD's/Europa-Kommissionens rapport "*Policy Responses to New forms of Work*", der påviser betydningen af peerlæring, hvis landene står over for lignende problemer, hvilket bør støttes⁸,

OPFORDRER MEDLEMSSTATERNE OG EUROPA-KOMMISSIONEN TIL i tæt samarbejde og i overensstemmelse med deres respektive beføjelser:

22. AT FORTSÆTTE MED at undersøge virkningen af nye former for arbejde på arbejdsforhold og arbejdstagernes sikkerhed og sundhed samt at tage hensyn til denne virkning i deres politikker,
23. AT ANERKENDE betydningen af at respektere arbejdsmarkedets parterers autonomi og rolle og medlemsstaternes forskellige arbejdsmarkedsmodeller,
24. AT INDSAMLE yderligere oplysninger ved at udvikle nye overvågningsværktøjer, hvor det er relevant, vedrørende:
- nye former for arbejde, navnlig situationer, hvor arbejdspladsen kan være uden for arbejdsgiverens kontrol
 - de måder, hvorpå arbejdsgiverne opfylder deres forpligtelser i forbindelse med nye former for arbejde for at fremme anstændigt arbejde og retfærdige og rimelige arbejdsforhold og sikre arbejdstagernes sikkerhed og sundhed i alle forhold, der er forbundet med deres arbejde
 - effektiviteten af de retlige rammer for sikkerhed og sundhed på arbejdspladsen⁹,

⁸ "*Policy responses to new forms of work*", OECD 2019, på grundlag af en undersøgelse foretaget af OECD og

Europa-Kommissionen af 44 beskæftigelsesministerier i OECD, EU og G20-lande.

⁹ Disse data indsamles på nuværende tidspunkt af Det Europæiske Arbejds miljøagentur som led i den europæiske virksomhedsundersøgelse af nye arbejdsmiljørisici og risici i fremvækst (ESENTER), den europæiske undersøgelse af arbejdsvilkårene og EU's arbejdsstyrkeundersøgelses ad hoc-modul om arbejdsulykker og andre arbejdsrelaterede helbredsproblemer,

25. I overensstemmelse med national lovgivning og praksis AT UNDERSØGE supplerende procedurer og værktøjer i forhold til traditionelle inspektions- og kontrolprocedurer vedrørende overholdelse af lovgivningen om sikkerhed og sundhed på arbejdspladsen og arbejdsretlige regler, navnlig med henblik på at overvåge nye former for arbejde og styrke de relevante aktørers samarbejde i denne henseende på EU-plan og nationalt,
26. AT UNDERSØGE, hvordan digitale teknologier bedre kan udnyttes til at støtte arbejdsgivere, arbejdstagere, arbejdstilsyn og navnlig mikrovirksomheder og små virksomheder i forvaltningen af ændringer i arbejdets tilrettelæggelse til arbejdstagernes bedste, f.eks. ved hjælp af digitale værktøjer til at identificere, vurdere og forvalte risici, onlineinformation, god praksis og digitalt uddannelsesmateriale samt forbedre og styrke brugen af digitale værktøjer, der er udviklet af medlemsstaterne, og faciliteter under det webbaserede interaktive risikoanalyseredskab (OiRA),

OPFORDRER EUROPA-KOMMISSIONEN TIL:

27. i samarbejde med Eurofound og EU-OSHA AT IDENTIFICERE de udfordringer og risici, der er forbundet med jobkvalitet og arbejdstagernes sikkerhed og sundhed, herunder arbejdsgivernes ansvar, i forbindelse med nye former for arbejde og tilrettelæggelse af arbejdet samt nye erhverv
28. AT IDENTIFICERE mulige nye policytilgange med støtte fra Det Rådgivende Udvalg for Sikkerhed og Sundhed på Arbejdspladsen ("det rådgivende udvalg")
29. AT FORTSÆTTE med at fremme beskyttelsen af anstændigt arbejde og retfærdige og rimelige arbejdsforhold for alle arbejdstagere i EU gennem en effektiv gennemførelse af den eksisterende EU-arbejdsmarkedslovgivning, herunder i forbindelse med nye former for arbejde og virkningen af den teknologiske udvikling på arbejdets tilrettelæggelse
30. AT FORTSÆTTE med at modernisere politikkerne for sikkerhed og sundhed på arbejdspladsen i overensstemmelse med det skiftende arbejdsmarked for at opretholde og, hvor det er muligt, forbedre det nuværende niveau for beskyttelse af sikkerhed og sundhed på arbejdspladsen, navnlig med støtte fra og arbejde i det rådgivende udvalg,

OPFORDRER MEDLEMSSTATERNE TIL:

31. AT DELE deres erfaring med at reagere på disse nye udfordringer gennem fortsat debat på europæisk plan for dermed at lette tilpasningen til de nye erhvervsbetingede risici og muligheder som nye former for arbejde i stigende grad indebærer for såvel arbejdsgivere som arbejdstagere
32. AT SIKRE passende uddannelse af tilsynsførende for at imødegå nye udfordringer og styrke samarbejdet mellem medlemsstaternes arbejdstilsyn med henblik på at udveksle bedste praksis og erfaringer, herunder gennem aktivt samarbejde inden for rammerne af Udvalget af Arbejdstilsynschefer
33. AT OVERVEJE, om de nuværende arbejdspladsdefinitioner er hensigtsmæssige fremover i lyset af de nye former for arbejde, under hensyn til arbejdet i det rådgivende udvalg
34. AT UNDERSØGE mulige skræddersyede tilgange i overensstemmelse med EU-retten og national ret for at sikre beskyttelsen af arbejdstagerne i forbindelse med de nye former for arbejde uden at reducere eller aflede opmærksomheden fra arbejdsgiverens ansvar for at sikre arbejdstagernes sikkerhed og sundhed i alle forhold, der er forbundet med det pågældende arbejde,

OPFORDRER ARBEJDSMARKEDETS PARTER TIL:

35. AT FORTSÆTTE MED at deltage i bestræbelserne på at sikre jobkvalitet, anstændigt arbejde og retfærdige og rimelige arbejdsforhold og tilpasse sikkerheden og sundhedsbeskyttelsen på arbejdspladsen til ændringer i forbindelse med nye former for arbejde
36. AT SAMARBEJDE aktivt i denne forbindelse på nationalt plan og på EU-plan i de forskellige relevante fora
37. AT TAGE HØJDE FOR eksisterende lovgivning om sikkerhed og sundhed på arbejdspladsen i forbindelse med deres beslutning om i henhold til det fælles arbejdsprogram for 2019-2020 at forhandle om en autonom rammeaftale om digitalisering.

Referencer**1. EU-institutionerne**

- Den europæiske søjle for sociale rettigheder

2. EU-lovgivning:

- Rådets direktiv 89/391/EØF af 12. juni 1989 om iværksættelse af foranstaltninger til forbedring af arbejdstagernes sikkerhed og sundhed under arbejdet (arbejds miljørammedirektivet)
- Henstilling 2003/134/EF af 18. februar 2003 om forbedring af beskyttelsen af selvstændiges sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen

3. Rådet

- Rådets konklusioner fra marts 2015 om EU-strategirammen for sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen 2014-2020: tilpasning til nye udfordringer
- Rådets konklusioner fra september 2015 "En ny dagsorden for sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen for at fremme bedre arbejdsvilkår"
- Rådets konklusioner fra december 2017 om fremtidens arbejde: Hvordan gøres det nemt (e-Easy)
- Rådets konklusioner fra juni 2018 om fremtidens arbejde: en livscyklustilgang

4. Europa-Kommissionen

- EU-strategirammen for sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen 2014-2020: tilpasning til nye udfordringer
- Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget: Sikrere og sundere arbejde for alle - modernisering af EU's lovgivning og politik for sikkerhed og sundhed på arbejdspladsen (COM(2017) 12 final)
- Evaluering af den praktiske gennemførelse af EU-direktiverne om sikkerhed og sundhed på arbejdspladsen i EU's medlemsstater (november 2015)

5. Europa-Parlamentet

- Europa-Parlamentets beslutning af 25. november 2015 om en EU-strategiramme for sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen 2014-2020 (2015/2107(INI))

6. Andet

- Udtalelse fra det rådgivende udvalg om moderniseringen af seks direktiver om sikkerhed og sundhed på arbejdspladsen med henblik på at sikre et sundere og et sikrere arbejde for alle (1718/2017) i forbindelse med arbejdspladsdirektivet (89/654/EØF)
 - EU-OSHA's rapport "Fremtidsundersøgelse af nye arbejdsmiljørisici og arbejdsmiljørisici i fremvækst i forbindelse med digitalisering frem til 2025"
 - EU-OSHA's diskussionsoplæg "Et nyt syn på fremtidens arbejdsplads: robotteknologi"
 - Rapport fra OECD fra 2019 "Policy Responses to New Forms of Work"
 - Eurostats undersøgelse "Persons reporting a work-related health problem - Persons reporting a work-related health problem by sex, age and type of problem", senest ajourført 21.3.2019
-